

Aşk ve Kur Yapma Ritüelleri: En Eski Strateji Oyunu

Biyolojik dürtülerin üzerine inşa edilen o karmaşık dans, fethetme ve teslim olma arasındaki ince çizgide oynanan bir satrançtır.

Doğa, türün devamlılığı ve genlerin sonsuzluğa taşınması için tek, basit ve acımasız bir emir vermiştir: **"Çoğal."** Arthur Schopenhauer'in *Cinsel Aşkın Metafiziği*'nde o soğuk gerçekçiliğiyle ifşa ettiği gibi; o büyük aşk sandığımız duygu, aslında "Türün İradesi"nin (Will to Life), bireyi kandırarak onu üremeye ikna etmesinden başka bir şey değildir. İki aşığın göz göze gelip "Biz birbirimiz için yaratılmışız" demesi, doğanın onlara oynadığı en büyük illüzyondur. Doğa sadece "bir sonraki nesli" önemser; sizin mutluluğunuz onun umurunda bile değildir.

Ancak insan zihni, bu kuru ve mekanik biyolojik komutu (çiftleşmeyi) olduğu gibi kabul edemeyecek kadar karmaşıktır. Bu yüzden insanlık, bu hayvani dürtünün üzerine soneler, trajediler, serenatlar ve binlerce yıllık karmaşık **"kur yapma"** ritüelleri inşa ederek onu devasa, kuralları belirsiz bir strateji oyununa dönüştürmüştür. Aşk; hormonların başlattığı, egonun yönettiği ve çoğu zaman toplumsal sözleşmelerle (evlilik) biten bir tiyatro senaryosudur.

Bu oyun, iki tarafın da birbirini tarttığı, blöf yaptığı ve elindeki kartları asla hemen açmadığı yüksek panjurlu bir poker masası gibidir. İlk bakışma, ilk mesajın zamanlaması, ilk randevudaki o gergin sessizlik... Bunların her biri,

romantik birer an değil; **Oyun Teorisi** (Game Theory) bağlamında, karşı tarafın savunma kalkanlarını indirmek ve kendi değerini (piyasa değerini) maksimize etmek için yapılan taktiksel hamlelerdir.

Halk arasında "*Kendini ağırdan satmak*" (Playing hard to get) denilen o kadim taktik, bu ilişkinin bir oyun olduğunun en açık, en dürüst itirafıdır. Serbest piyasa ekonomisinin temel kuralı olan "*Arz kısıtlıysa değer artar*" ilkesi, **Libidinal Ekonomi**'de de aynen geçerlidir. Mesaja hemen cevap vermemek, çok hevesli görünmemek, "meşgulmüş" gibi yapmak... Bunlar, karşı taraftaki oyuncuyu "avcı" moduna sokmak için kurgulanan yapay kıtlık simülasyonlarıdır. René Girard'ın "**Mimetik Arzu**" teorisinde belirttiği gibi; insan bir nesneyi (veya kişiyi) o nesne harika olduğu için değil, ona ulaşmak zor olduğu ve başkaları da onu arzuladığı için ister. Biz kolay elde edilen "ganimetin" değil, uğruna emek harcadığımız, peşinden koştuğumuz "hayalin" aşığımızdır.

İlk randevular (First Dates), iki insanın masum buluşması değil; iki "**Halkla İlişkiler**" (PR) ajansının karşılıklı sunum toplantısıdır. Erving Goffman'ın *Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu*'ndaki "Vitrin" kavramı tam olarak o masada oturur. O spagettiye yerken karşınızda oturan kişi "gerçek o" değildir; o, kişinin en iyi, en anlayışlı, en komik, en entelektüel ve en bakımlı versiyonu, yani "Fragman"ıdır. Kusurlarımızı photoshoplarız, korkularımızı örteriz, nevrozlarımızı halının altına süpürürüz. Karşı tarafı etkilemek için giydiğimiz o marka kıyafetler ve taktığımız o kıbar maskeler, evrimsel biyolojideki tavus kuşunun kuyruğunu açmasıyla aynı işlevi görür: "*Genlerim kaliteli, statüm yüksek, kaynaklarım bol; beni seç!*"

Dijital çağda bu oyun, "**Gamification**" (Oyunlaştırma) sürecinin zirvesini yaşamaktadır. Tinder, Bumble gibi uygulamalar; Eva Illouz'un *Soğuk Yakınlıklar* kitabında anlattığı gibi, aşkı bir "katalog tarama", "veri madenciliği" ve "eşleşme" oyununa indirgemıştır. Sağa kaydır, sola kaydır.

"It's a Match!" bildirimini geldiğinde beyinde salgılanan dopamin, bir kumarhanedeki slot makinesinde "Jackpot" yapınca salgılananla kimyasal olarak aynıdır. İnsanlar artık birbirinin gözüne (ruhuna) değil, profiline (speclerine) bakmaktadır.

Zygmunt Bauman'ın "**Akışkan Aşk**" dediği şey budur: Bağların gevşek olduğu, "iptal et" tuşunun her an elin altında olduğu bir tüketim ilişkisi. "**Ghosting**" (Hayalet gibi ortadan kaybolmak), oyunun kurallarını ihlal etmeden, "Oyundan Çık" (Logout) tuşuna basıp sorumluluk almadan kaçmanın modern ve korkakça adıdır. Öteki, artık sorumluluk duyulan bir "yüz" değil, silinebilir bir "veri"dir.

Aşk oyununun en tehlikeli yanı ise "**Fetih**" arzusudur. "*Onu elde etmeliyim, benim olmalı*" hırsı, aşk sanılır. Oysa bu, çoğu zaman narsistik egonun bir zafer kazanma isteğidir. Jacques Lacan'ın dediği gibi; "*Cinsel ilişki yoktur*", biz aslında ötekini değil, ötekinin bizdeki fantezisini arzularız. Karşı taraf "elde edildiğinde", yani o fetih tamamlanıp kale düştüğünde, oyunun heyecanı biter ve o kaçınılmaz hayal kırıklığı başlar: "*Ben bu prensi/prensesi sevmiştim ama içinden sıradan, geçiren, horlayan bir kurbağa çıktı*." Çünkü oyun bittiğinde maskeler düşer ve geriye sadece iki kusurlu, yaralı insan kalır.

Evlilik, bu kaotik strateji oyununun "**Save**" (**Kaydet**) noktasıdır. Toplum ve devlet, bu libidinal enerjinin düzensizliğinden korktuğu için, oyuncuları birbirine yasal, ekonomik ve teolojik bağlarla kilitleyerek oyunun sürdürülebilirliğini garanti altına almaya çalışır. Friedrich Engels'in *Ailenin Kökeni*nde belirttiği gibi; evlilik tarihsel olarak aşktan ziyade mülkiyetin aktarımıyla ilgili bir sözleşmedir.

Ancak gerçek yakınlık, paradoksal bir şekilde oyun bittiğinde başlar. İki insan, birbirini etkilemeye çalışmayı (performansı) bırakıp, zırlarını indirip,

makyajsız, en çirkin, en zayıf ve en savunmasız halleriyle birbirlerinin yanında durabildiklerinde strateji biter, "**ilişki**" başlar.

Ama ne yazık ki çoğu kişi oyunu o kadar sever, o kadar içselleştirir ki; maskesiz (çıplak yüzle) kalmaktan ölesiye korkar ve ömür boyu "miş gibi" sevmeye, o yorucu evcilik oyununu oynamaya devam eder.

Çünkü maskeyi indirmek, sevilme riskini göze almaktır. Ve bu, dünyadaki en zor kumardır.

Bölüm Sonu Oyunu: "PR Kampanyasını İfşa"

Amaç: İlişkilerde karşı tarafa sunduğumuz "Vitrin" ile içerideki "Depo" arasındaki farkı görmek ve dürüstlük kaslarını çalıştırmak.

Oyuncular: Çiftler (veya flört aşamasındakiler). Eğer yalnızsanız, geçmiş bir ilişkinizi analiz etmek için Tek Kişi.

Mekan: Sakin, romantik olmayan, dürüst bir ortam.

Oynanış:

1. Bir kağıt alın ve iki sütuna bölün.
2. **Sol Sütun (Vitrin):** İlişkinin başında karşı tarafı etkilemek için yaptığınız ama aslında doğanızda olmayan davranışları yazın.

Bölüm Sonu Oyunu: "PR Kampanyasını İfşa"

- *Örnek:* "Futboldan nefret ettiğim halde onunla maç izledim."
 - *Örnek:* "Aslında çok dağınık biriyim ama evime ilk geldiğinde her yeri dip köşe temizledim."
 - *Örnek:* "Hiç param yokken hesabı ödemek için borçlandım."
4. **Sağ Sütun (Depo):** Bu davranışların altındaki "Kullanım Şartları"nı ve gizli gerçekleri yazın.
- *Örnek:* "Aslında maç izlerken çok sıkılıyorum ve ilgi istiyorum."
 - *Örnek:* "Çoraplarımı salonun ortasında bırakmayı seviyorum."
5. **Hamle:** (Eğer cesaretiniz varsa) Bu listeyi partnerinize okuyun veya kendi kendinize itiraf edin. "Ben sana bu ürünü sattım ama ürünün kullanma kılavuzunda aslında bunlar yazıyor."

Kazanım: İlişkinin bir "satış pazarlama" projesi olmaktan çıkıp, kusurların kabul edildiği gerçek bir bağa dönüşmesi için ilk adımı atmak. Strateji yapmayı bırakmak, en büyük özgürlüktür.